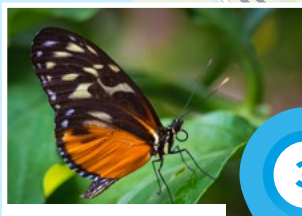

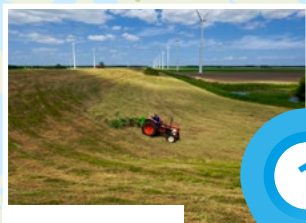
PROVINCIE
FLEVOLAND

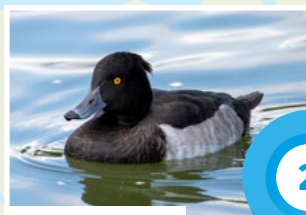
Kruispunt Ganzenweg - Knardijk

Faunavoorzieningen

Waterveiligheid

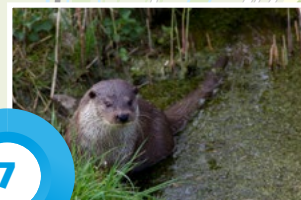
Watervogels

Landschapskunst

Samenwerking

Natuurvriendelijke
oevers

Harderhaven

Klik op een pin voor meer informatie
over het onderwerp.

Ombouw kruispunt Ganzenweg Harderdijk

Vanaf 7 september 2022 is het nieuwe kruispunt op de Ganzenweg-Knardijk in gebruik. De bestaande turbo-rotonde is omgebouwd tot een ongelijkvloers kruispunt. Ook het fietsverkeer kruist de N302 via de daarboven gelegen rotondes. Het verkeer rijdt vlot en veilig over de N302 zonder kruisend verkeer tegen te komen.

Flevolands natuurgebied Harderbos is in de jaren '60 aangeplant op de bodem van de voormalige Zuiderzee. Het grootste inpolderingstraject aller tijden. In 1986 werd Flevoland ingesteld als 12e provincie van ons land. Het natuurgebied Harderbos biedt een thuis aan gevarieerde flora en fauna, zoals vogels, planten, bomen, insecten en Schotse Hooglanders. De hier ontstane natuur trekt weer nieuwe fauna aan. Het maakt dit gebied tot één van de meest gevarieerde natuurgebieden van Flevoland.

Project in samenhang

Tijdens de uitvoering van het project is rekening gehouden met betrokken gemeenten, bewoners en bedrijven. Zo werd onder de Veluwemeerbrug een tijdelijke fietsonderdoorgang gemaakt. Op verzoek van de bewoners heeft de provincie Flevoland besloten om deze doorgang voor fietsers te behouden. Door het combineren van natuur, infrastructuur en waterveiligheid mag het project met recht uniek genoemd worden. Het ombouwen van de rotonde tot een ongelijkvloers kruispunt zorgt voor een betere doorstroming van het verkeer,

kortere reistijd en een grotere verkeersveiligheid. Door het aanleggen van natuurvriendelijke oevers vond er tegelijkertijd natuurontwikkeling plaats. Het infra-project Ganzeweg-Knardijk laat zien dat een constructieve samenwerking leidt tot een goede bereikbaarheid van de polder waarin het belang van de natuur en omwonenden niet uit het oog verloren wordt.

Klik op de foto om de video te bekijken.

GANZENWEG - KNARDIJK

Waterveiligheid

Dijken in de provincie Flevoland moeten voldoende bescherming bieden tegen overstromingen. Flevoland ligt beneden NAP (Normaal Amsterdams Peil). Veiligheid moet gegarandeerd zijn, nu en in de toekomst. De bij het project aanwezige dijk bestaat uit de Knardijk en Harderdijk. De Knardijk is aangelegd als primaire waterkering (dijk) van Oostelijk Flevoland en heeft ruim 10 jaar het water van het (toen nog) IJsselmeer gekeerd.

De huidige Knardijk bestaat uit twee delen. Een deel keert het water van het randmeer, het betreft ook de dijk bij het project, en een ander deel is door de aanleg van Zuidelijk Flevoland niet meer waterkerend. Van dat laatste deel is in 2016 besloten om het, mede door zijn cultuurhistorische waarde, in stand te houden. De dijk is bij de uitvoering voor een deel verlegd. Dit was nodig vanwege de nieuwe doorgaande weg naar Harderwijk.

Het waterschap Zuiderzeeland is als eigenaar en beheerder van de Knardijk/Harderwijk nauw betrokken bij het project. Han Dorgelo is projectmanager bij Waterschap Zuiderzeeland. Dorgelo: “Op de dijk zijn twee rotondes gepland waar de nieuwe weg onderdoor gaat. Voor de dijk is de waterveiligheid aan de orde en lag er een uitdagende puzzel. Er is gekozen om de dijk op die plaatsen te verleggen door het aanbrengen van een U-bocht. Verleggen van de dijk bleek alles bij elkaar optellend de beste keuze. Er is bewust voor gekozen om de dijk niet richting Lelystad aan te leggen. We willen absoluut voorkomen dat op- en afritten door meer natuurgebied lopen dan wenselijk is. De dijk is om die reden richting Harderwijk verlegd.”

Waterwet

Ook de Waterwet speelde een belangrijke rol. Dorgelo: “De dijk voldoet aan de normen die in de Waterwet zijn opgenomen. Daarnaast heeft de Knardijk nu een andere functie. Hij kan, indien nodig, het water tijdelijk keren. De primaire keringen bieden bescherming tegen een overstroming. Omdat een dijkreconstructie vaak complex en duur is kijken we op z’n minst 50 jaar vooruit. Dat is in dit geval ook zo. Over 50 jaar biedt hij nog voldoende bescherming.”

Combinatie van water- en verkeersveiligheid

De verkeersveiligheid was een ander aandachtspunt. De uitdaging was om de verkeersveiligheid en waterveiligheid te combineren. Dat is gelukt. De nieuwe situatie zorgt voor de gewenste veiligheid en een betere verkeersdoorstroming. Dorgelo: “De verkeersdeelnemers zullen de verlegde dijk op de nieuwe kruising niet zien. De dijk ligt verstopt onder de twee rotondes, de op- en afrit en de doorgaande weg. Hij is er echter wel en loopt nu in een U-bocht een tiental meters richting Harderwijk. Beide uiteinden van de U sluiten aan op de bestaande dijk. Door de inrichting van het landschap is de dijk moeilijker te herkennen. Maar als je op een hoogtekkaart zou kijken kan je de dijk nog goed zien. Kortom, een prima oplossing voor het doorgaande verkeer. Ook voor het natuurbehoud. En voor het waarborgen van de waterveiligheid voor het achterland en de daar wonende inwoners.”

GANZENWEG - KNARDIJK

Aandacht voor watervogels

De watervogels hebben veel aandacht gekregen in het project Ganzenweg-Knardijk. Zeker toen besloten was om het project meer richting de Veluwerandmeren uit te voeren.

Zorg voor de natuurgebieden

De beslissing om het project meer richting de randmeren uit te voeren had tot doel om natuurgebieden Harderbos en Harderbroek te ontzien. Ook met de natuurwaarden van het Wolderwijd moest rekening worden gehouden. Het Wolderwijd - de naam is ooit bedacht door Godfried Bomans - is één van de Veluwerandmeren. Aan de noord- en westoever ligt de provincie Flevoland. De zuidoostoever grenst aan de provincie Gelderland.

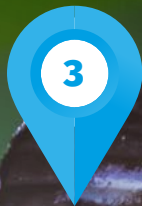
Belangrijk voedselgebied

Het Wolderwijd is een belangrijk voedselgebied voor watervogels. Zoals de tafeleend, de meerkoet, de wilde zwaan en de kuifeend. De kuifeend ontleent zijn naam aan een mooie kuif. Die heeft zowel het mannetje als het vrouwtje. Om voedsel te vinden duikt de kuifeend in het ondiepe water. Op zoek naar slakken, mossels en kreeftachtigen. Maar ook zaden en waterplanten. Kuifeenden overwinteren in grote aantallen in Nederland, ook in het Wolderwijd. Philip Makkink van Natuurmonumenten: “De watervogels komen naar het randmeer om te eten. Nadat ze voldoende hebben gegeten in het Wolderwijd vliegen ze naar het Harderbroek. Daar rusten ze dobberend uit met de snavel tussen hun veren. In deze gebieden moet de rust in stand blijven. Ook als je met een nieuwe weg de doorstroming van het verkeer wilt bevorderen.

Rekening houden met alle belangen

De uitdaging was om rekening te houden met het verkeer en de rust voor de vogels. De oplossing is gevonden in het ontwerp van de weg. Die ligt laag. Daardoor wordt het geluid van de voertuigen beperkt. Ook kan het verkeer sneller het gebied passeren. Dat zorgt voor minder geluidshinder. Wij zien het plan als een goede oplossing voor zowel de mens als de natuur.”

GANZENWEG - KNARDIJK

Faunavoorzieningen

Het leefgebied van dieren is een belangrijk aandachtspunt. De Ganzenweg scheidt het moerasgebied Harderbroek van het bosgebied Harderbos. In beide gebieden leven veel dieren. Het groeiende verkeer op deze weg maakt de kans op aanrijdingen met dieren groter. In overleg met Natuurmonumenten zijn daarom doorgangen en rasters gemaakt om oversteken te voorkomen.

Goede verbindingen belangrijk

Gebiedsmanager Flevoland van Natuurmonumenten Philip Makkink: “Het is belangrijk om natuurgebieden goed met elkaar te verbinden. Het mooiste is natuurlijk als natuurgebieden niet van elkaar gescheiden zijn. Zoals door een weg. Dat is hier wel het geval. Het project bood de mogelijkheid om beide natuurgebieden door middel van faunapassages met elkaar te verbinden.”

Gevaarlijk oversteken voorkomen

Makkink: “Je moet er wel voor zorgen dat de dieren geen andere plekken vinden om over te steken. Zeker niet bij de Ganzenweg, die druk bereden wordt. Je moet dus maatregelen nemen dat ze alleen de faunapassages gebruiken. Voor hun eigen welzijn en dat van de weggebruikers. In het project zijn nieuwe rasters geplaatst langs de weg. Die verhinderen dat dieren daar de weg over kunnen steken. De Pluvierentocht loopt onder de weg door. Daar ligt al geruime tijd een faunapassage. Uit onderzoek blijkt dat deze gebruikt wordt door reeën en otters”.

Passages zijn belangrijk

“Tunnels zijn belangrijk voor grote dieren maar ook voor insecten. Reeën, edelherten maar ook loopkevers en vlinders maken hier gebruik van. Daarnaast liggen er faunabuizen waar marterachtigen zoals de boomarter gebruik van maken. Wellicht later ook de das. Die is nog niet gezien in Harderhoek. De doorgangen zijn gekozen na onderzoek naar het leefgebied van deze dieren. Het is belangrijk dat de passages geschikt zijn voor zowel diersoorten die in het moerasgebied leven als soorten die in het bosgebied leven.”

Of de nieuwe passages ook werken zal monitoring met camera's moeten uitwijzen. Beelden moeten aantonen welke dieren er gebruik van maken. En hoe vaak. “Meer natuurpassages zijn nodig. Ook in agrarisch gebied en bij andere wegen in de provincie. Herten zijn vanaf Gelderland het Veluwemeer overgezwommen en hebben het voedselrijke Flevoland bereikt. Voor veel soorten is deze overstek te groot. Faunapassages helpen andere soorten om vanaf de Veluwe het voedselrijke Flevoland te bereiken. De nieuwe passages binnen het project hebben er alvast voor gezorgd dat Harderbroek en het Harderbos beter met elkaar zijn verbonden.”

GANZENWEG - KNARDIJK

Landschapskunst: bouwen aan een culturele identiteit

Kunst, cultuur en erfgoed staan in Flevoland hoog op de agenda. De provincie Flevoland heeft de meeste landschapskunstwerken per vierkante kilometer. De kunstenaars van de landschapskunstwerken experimenteren met water, wind, licht en natuurlijke elementen. De kunstwerken staan verspreid door de provincie en elk kunstwerk vertelt een bijzonder verhaal over Flevoland.

Coupure Knardijk: een prachtige aanwinst

Aan deze collectie is nu een nieuw kunstwerk toegevoegd. Kunstenaar Jacqueline Verhaagen werd gevraagd om met voorstellen te komen voor het project Ganzenweg-Knardijk. Verhaagen heeft in de provincie al diverse kunstwerken gemaakt waaronder de 'Blauwe Dromer' bij het Gemaal Lovink. Op de vraag hoe ze tot het ontwerp is gekomen, antwoordt ze enthousiast: "Met mijn kunst wil ik het karakter van een locatie versterken. Dat is bij het ontwerp 'Coupure' ook het geval geweest. Het gaat om een historisch belangrijke omringdijk. Die wordt door het project doorsneden door een weg. Samen met landschapsarchitect Rudo Cleveringa en architect Nol Molenaar heb ik goed naar het gebied gekeken. Aan de hand daarvan heb ik schetsontwerpen gemaakt."

Waarom is gekozen voor 'Coupure'?

"De kunstcommissie van de provincie Flevoland heeft gekozen voor het ontwerp dat te maken heeft met de dijkdoorsnijding. "Ik heb mij in dat ontwerp gebaseerd op de 'mastaba'. Dat is Arabisch voor een rechthoekig bouwwerk met hellende wanden. Vergelijkbaar met de kracht die een dijk moet hebben om het water tegen te houden." De kanten van de 'Coupure' zijn al van een grote afstand zichtbaar. "Bij de uitwerking van het ontwerp heb ik rekening gehouden met de ruimtes boven op de dijk. Die zijn nodig om de rotondes en het fietspad te kunnen realiseren."

Belangrijk was om te komen tot de beste verhouding tussen de coupure, de breedte van de weg en de driehoekige kanten van de doorsnijding. En die driehoeken moesten weer passen bij de omringende groene taluds. Het was een hele puzzel."

Een natuurlijk materiaal

Als materiaal van het kunstwerk werd al snel gekozen voor basalt. Verhaagen: "Een stoer en perfect passend materiaal, dat aansluit bij de geschiedenis van Flevoland. Een provincie die altijd te maken heeft gehad met de strijd tussen land en water. Het basalt is gerecycled uit andere dijken in Flevoland. Het eindresultaat is een kunstwerk dat tegelijk de toegangspoort vormt tussen Gelderland en Flevoland."

In de buurt van de doorsnijding staat een eerder geplaatst kunstwerk van Charlotte van Pallandt. Het betreft een vrouwenfiguur met boven haar hoofd een fruitschaal. Het beeldhouwwerk benadrukt de vruchtbaarheid van de drooggelegde polder.

De kunstwerken vormen samen een unieke collectie landschapskunst. Waardevol als bijzonder cultureel erfgoed van Flevoland, in binnen- en buitenland.

5

GANZENWEG - KNARDIJK

Win-win situatie door samenwerking

In 2017 werd duidelijk dat de voormalige turborotonde het verkeer niet meer goed kon verwerken. Dagelijks waren er files die konden oplopen tot 30 minuten vertraging. De provincie Flevoland, die verantwoordelijk is voor de weg, besloot de situatie aan te passen. Het gebied is bijzonder vanwege de combinatie van natuur, recreatie, bewoners en bedrijven.

Samen met onder meer het Waterschap Zuiderzeeland, gemeente Zeewolde en vereniging Natuurmonumenten maakte de provincie Flevoland een plan om de verkeerssituatie te verbeteren, terwijl er ook voldoende aandacht bleef voor de andere functies van het gebied.

Ongelijkvloerse kruising

De provincie onderzocht wat technisch en verkeerskundig de beste oplossing was om het verkeer vlot en veilig af te wikkelen. Omgevingsmanager Jasper Meershoek legt uit: “Tijdens het ontwerpproces zochten we naar een oplossing die niet alleen de huidige situatie verbetert, maar ook het meest toekomstbestendig is. Dit betekent dat we rekening houden met groei van het verkeer. Daarom is er gekozen voor de ongelijkvloerse kruising.”

Natuur

Voor de ongelijkvloerse kruising was meer ruimte nodig dan voor de rotonde. Daarom waren er aanpassingen nodig in de omgeving. Direct naast de kruising liggen drie natuurgebieden, namelijk het Wolderwijd, Harderbos en Harderbroek. Het Wolderwijd is Natura 2000-gebied dus moest onaangetast blijven. In het Harderbos en Harderbroek waren wel aanpassingen mogelijk. De natuurbeheerder en het waterschap kwamen samen tot een goede oplossing waarbij de natuur zoveel mogelijk intact blijft. Daarnaast gaf dit project de natuur in het gebied een boost door natuurvriendelijke oevers aan te leggen langs de Hoge Dwarsvaart.

Droge voeten

Het waterschap koos ervoor om de dijk in het project te verleggen. Hierdoor hoefde er minder natuur opgeofferd te worden. De nieuwe dijk volgt nu de toe- en afrit naar de brug, zodat de waterveiligheid gegarandeerd is.

Fietsverkeer

In het ontwerp kreeg het fietsverkeer voldoende ruimte, maar in de samenwerking met de bewoners is gekozen voor een extra fietspad onder de bestaande Veluwemeerbrug. Fietsers kunnen nu veilig oversteken zonder kruisend autoverkeer tegen te komen en het is een mooie recreatieve route.

Met de komst van de nieuwe ongelijkvloerse kruising zijn de files opgelost en is de weg veiliger. Zo wordt voldaan aan de Flevolandse ambitie om vlot en veilig te rijden over de provinciale wegen.

GANZENWEG - KNARDIJK

Harderhaven: een bijzondere locatie

Aan het Veluwemeer, ten noordoosten van Zeewolde, ligt de historische buurtschap Harderhaven. Wie het gebied op zijn duimpje kent, is Jan Nieuwenhuis, opgaveregisseur van de gemeente Zeewolde. Hij is er geboren en getogen en vertelt graag over wat de plek zo bijzonder maakt.

Nieuwenhuis: “Mijn vader was opzichter bij de Dienst Zuiderzeewerken. Bij de uitvoering werd ook gebruikt gemaakt van Lelystad-Haven en Ketelhaven. Werknemers, betrokken bij de uitvoering van de Zuiderzeewerken werden gehuisvest in Harderhaven. Het was behelpen want er was geen waterleiding en winkels waren er niet. Een waterboot voorzag in de beginjaren mensen van water. Harderhaven was in de eerste helft van de jaren '50 werkhaven voor de aanleg van de polder Oostelijk Flevoland. Er was een groot opslagterrein met klinkers voor wegen, basaltblokken voor dijkbekleding en hoogovenslakken”. Na de Noordoostpolder werd Oostelijk Flevoland in 1957 opgeleverd. Daarna volgde in 1968 Zuidelijk Flevoland.

Met het nabijgelegen Gemaal Lovink is de polder Oostelijk Flevoland drooggemalen. Nu nog zijn in de buurtschap acht woonhuizen te vinden. Die werden voorheen gebruikt als dienstwoningen voor sluiswachters en personeel van Gemaal Lovink. De locatie telt verder negen woonarken en een haven met loodsen. Voordat de gemeente Zeewolde ontstond behoorde Harderhaven tot het Openbaar Lichaam Zuidelijke IJsselmeerpolders. De buurtschap heeft een officiële bebouwde kom, maar wordt door PostNL niet erkend als plaats met een eigen postcode. Het behoort dan ook bij de gemeente Zeewolde, maar dankt zijn naam aan Harderwijk, dat op 2 km ten zuiden van de buurtschap ligt.

Een nieuwe toekomst

De jachthaven aan het Veluwemeer trekt veel bezoekers. Door de populariteit van het gebied is ten noorden van Harderhaven het Villa Resort Harderwold aan de Pluvierenweg gebouwd. Direct over de gemeentegrens in Biddinghuizen wordt het luxe resort Zuiderzee op Zuid gerealiseerd. Dat sluit aan bij Harderhaven. Het toenemende verkeer in Flevoland, dat op 1 januari 1986 de 12e provincie van Nederland werd, maakte aanpassingen in het wegennet noodzakelijk. De groei van het verkeer is mede gaan pieken door eerst de opening van de Flevohof en later Walibi. En niet te vergeten het bezoek aan de stranden langs de randmeren. Nieuwenhuis: “Dat zorgde voor veel verkeersaanbod met files vanuit Harderwijk. Daarbij werd Harderhaven door sommigen gebruikt als sluiproute.”

GANZENWEG - KNARDIJK

Uitbreiding natuurvriendelijke oevers

Het project Ganzenweg-Knardijk bestaat niet alleen uit de aanleg van een nieuwe verkeerskruising. De Hoge Dwarsvaart heeft een tweede natuurvriendelijke oever gekregen. Een natuurvriendelijke oever zorgt voor een betere overgang van land naar water. Een natuurvriendelijke oever heeft geen steile rand en loopt minder steil op. Het zorgt voor een natuurlijker overgang van land naar water. Daarnaast groeit er een grotere verscheidenheid aan planten. En dat is weer goed voor de aanwezige dieren waaronder libellen en otters.

Philip Makkink is gebiedsmanager van Flevoland bij Natuurmonumenten. Terugblikkend op het proces: “Wij hebben vanaf het begin meegedacht want de aanleg van de kruising heeft gevolgen voor de omliggende natuurgebieden. Zelf ben ik er nu drie jaar bij betrokken maar ook daarvoor was er al overleg tussen de provincie en Natuurmonumenten. Om er een succes van te maken was het nodig om het hele gebied te bekijken. Alle belangen zijn meegewogen. Naast het verkeer moest rekening gehouden worden met de natuur, de bewoners en bedrijven. Dat heeft geleid tot het besluit om het werk op te schuiven richting de randmeren. Het projectteam heeft het voor elkaar gekregen om Europees geld te krijgen voor de aanleg van de natuurvriendelijke oever. Het mooie van natuurvriendelijke oevers is dat de natuur zich na de aanleg ontwikkelt zonder menselijke hulp of inbreng. Je moet alleen zorgen voor de juiste omstandigheden om de natuur de ruimte te geven.”

Werk met werk gemaakt

Onderdeel van de slimme oplossingen is dat er werk met werk is gemaakt. Er is grond vrijgekomen bij de aanleg van de natuurlijk-vriendelijke oevers. Die is gebruikt voor de aanleg van het nieuwe kruispunt. Daardoor hoefde er geen grond aangevoerd te worden. Dat zorgde voor minder transportbewegingen. De aanleg van de natuurvriendelijke oever, met een lengte van ongeveer 2 kilometer, was eind 2022 gereed.

De Hoge Dwarsvaart

De Hoge Dwarsvaart is één van de vele kanalen in Flevoland en verbindt de Hoge Vaart en het Veluwemeer. Vanaf de Hoge Vaart loopt de Hoge Dwarsvaart in zuidelijke richting door het Harderbos. Naar het ‘Gemaal Lovink’ en de schutsluis ‘De Blauwe Dromer’. Het kanaal vormt tevens de grens tussen de gemeente Dronten en de gemeente Zeewolde.

Colofon

Dit is een uitgave van:

Provincie Flevoland
Visarenddreef 1
Postbus 55
8200 AB Lelystad

November 2022

Contact:

T 0320 - 265 265
E info@flevoland.nl
W www.flevoland.nl

PROVINCIE
FLEVOLAND

Natuurmonumenten

UW WATERSCHAP

